

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 cor.
pe 12 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se luapozază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
pe un rând: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.
Achit abonamentele, cât și inserțiile,
se pot face și pe plăți lunare în Arad.
Pentru onorariile pentru creații și colaborări
scrieți adresându-se la redacție.

CRONICĂ POLITICĂ.

Pe când discuțiunea asupra listei civile decurge într'un chip trăgănat și monoton, fără a vedea nici partid guvernamental indignat, nici opoziție înverșunată în forul public: în dosul acestei discuțiuni se petrece o viață acțiune în jurul ideei cum s'ar putea organiza întreaga opoziție spre o acțiune unitară și solidară? Scopul acestei acțiuni solidară și prin urmare întărite al partidelor opoziționale ar fi: a resturna guvernul, înainte de ce s'ar prinde de reviziunea regulamentului Dietei, înainte de a putea realiza uniunea vamală fără parlamentarism austriac și înainte de a putea urca contingentul militar. Planul conținea Tisza este, a forța afacerile tranzacției economice în toamnă; lupta organizată a opoziției se pregătește deci tot pe atunci, dar de pe acum au început deja consfătuirile. Se zice că mai ales baronul Bánffy ostenește ajutat de Polonyi, pentru realizarea coaliției opoziționale. Coaliția l-a trântit și pe dînsul, speră că tot coaliția să-l trântască și pe Tisza.

Săptămâna întreagă s'a tot discutat în culisele politice, eventualitatea unor alegeri, generale la toamnă. În timpul din urmă mai multă acreditare a aflat părerea, că guvernul nu se pregătește pentru alegerile de toamnă. Guvernul Tisza e hotărât a nu dizolva la nici un caz Dieta, înainte de a realiza revizuirea regulamentului. Ear de regulamentul revizuit va avea lipsă mai ales atunci când se vor îngrămădi peste diosul obstacolele tranzacției economice, ridicate de coaliția opoziției. Cei ce cunosc situația, nu dau vre-o însemnătate, discuțiunii actuale împotriva listei civile. Se zice că în partidul kossuthist este dată lozincă „nu e iertat a omorî taurul.” Atacul poate fi cât mai vehement împotriva curții, discursurile pot fi ori-cât de veninoase, mâniașe dar' să nu-l rănească pe Tisza. De unde reiese, că mai ales kossuthiștii au reçoare de alegeri pentru-că în vremea din urmă li-s'au deschis chiar și Ungurilor ochii.

Din Graz, unde ziaristii Germani din Austria și Germania făcuseră o excursiune, au venit cu toții la Budapesta, invitați de societatea presei ungare. Primirea sărbătorească ce li-s'a făcut în frumoasa Capitală a Ungariei, a cucerit repede simpatia reprezentanților opiniei publice din cele două imperii. În adevăr, sunt foarte dibaci Maghiarii, când e vorba a face impresie asupra unor factori folositori, nimeni nu-i întrece în gentileță, în ospitalitate și cuvinte frumoase. În acest caz a surprins, că Budapeștii au vorbit foarte mult nemțește, ei cari mai deunăzi loveau cu atâta înverșunare în consulul din Galați, pentru o biată de adresă comercială, scrisă în limba nemțească. Nu mai puțin hazlie a fost prietenia extraordinară arătată ziaristilor austriaci, cu cari — cum se știe — stau în zilnică hărțuială de exterminare în cauze de altfel comune. Și când ziarile anunță că „astă-zî ziaristii maghiari și germani s'au salutat și îmbrățișat în semn de adevărată frăție”, — date fiind relațiile politice încordate, provo-

cate în mare parte de aceeași ziaristi, — nimeni nu poate răgădui ironia acestei îmbrățișări.

În schimbul primirei ce li-s'a făcut, ziaristii străini au trebuit să se execute ascultând vorbirii și conferințe de ale colegilor budapeștii, repriviri istorice și prevestiri pentru viitor. În toate acestea nu s'a vorbit de alt-ceva de cât despre „die welthistorische Bedeutung den ungarischen Nation” și despre Ungaria ca mare stat european.

Nici nu se putea altfel, când președintele adunării era Rákosi, directorul lui „Budapesti Hirlap”, gazeta imperialismului maghiar.

Liga Tinerimei din Țările Dunărene.

La Paris, s'a pus bazele unei Ligi, ale cărei Statute sunt:

Numele

Art. 1. Studenții sârbi, bulgari, și români, formează o ligă, cu sediul la Paris și purtând numele de *Unirea Tinerimei din Țările Dunărene*.

Scopul

Art. 2. Scopul acestei Ligi este:
1. De a favoriza între studenții o apropiere amicală care va putea servi de bază unei acțiuni, în viitor.
2. D'a studia obiectiv și sistematic chestiunile vitale de oricare fel, comune acestor trei națiuni și cari sunt de natură a-le apropia sau a le împăci, cu scopul d'a solidariza interesele lor contrarii.

Acest studiu va fi bazat pe ideea dezvoltării naționale a fiecărei națiuni prin eforturile unite a cător și trele.

3. D'a propaga ideea unei uniuni vamale și a unei înțelegeri politice între câte și trele țările în sensul înțelegerii căpătate prin aceste studii.

Mijloacele

Art. 3. Pentru a ajunge la aceste rezultate, Liga și propune:

1. D'a provoca asociațiuni analoge și în alte orașe europene.
2. D'a face propagandă prin presă, broșuri, conferințe etc.

Organizarea interioară

Art. 4. Organizarea interioară a Ligei se va fixa printr'un regulament interior.

După buletinul ce am primit, Liga s'a și constituit și chiar a început, încet și prudent, a lucra; iar după lucrările pregătitoare se pare că Români sunt acei cari s'au ostenit mai mult la înjhebarea ei.

În primă-vara anului curent, la întrunirile plene ale Ligei au participat câte 50-60 membri, din câte și trele națiunile și discuțiile au decurs în perfectă ordine, stabilindu-se norma după care se vor conduce ședințele, care de altfel este foarte ingenioasă. Fie-care naționa-

litate și are biuroul său, și aceste biurouri presidă pe rînd lucrările întregii adunări, așa că lupta pentru supremație a fost înlăturată încă dela început.

† AUREL POPOVICI BARCIANU.

O telegramă din Sibiu ne aduce dureroasa veste, că *Aurel Popovici Barcianu*, fostul proprietar al ziarului nostru, a încetat din viață Joi, lăsând în urma sa doi orfanii minori, a căror mamă e mutată de mult deja dintre cei vii.

Cu inima înfrîntă trimitem jalea noastră celui trecut la cele vecnice, în care am pierdut un bun, sincer și devotat prieten.

Aurel Popovici Barcianu a fost un bărbat de frunte în societatea românească și s'a distins atât prin calitățile sale morale cât și prin hărnicie, prin muncă.

El a întemeiat trei tipografii în centre românești, »Tribuna Poporului« în Arad, »Minerva« în Orăștie și »Ideal« în Hunedoara. În timpul din urmă a fost proprietar editor al valoroasei reviste economice »Bunul Econom« din Orăștie.

Descendent din distinsa familie a Bărceneștilor din Rășinari, prea de tiner a fost răpit din ogorul muncii productive și înălțătoare. Am pierdut pe un vajnic lucrător în ogorul culturii naționale și progresului economic al poporului nostru.

Cu lacrimi îi stropim mormântul, care Sâmbătă se va închide, în cimiterul din Rășinari, asupra rămășițelor pământești ale iubitului nostru amic. Ear pe copii, cari au pierdut pe cel mai gingaș părinte, Dumnezeu să-i aibă în paza sa!

Răspuns.

— În atențiunea D-lui deputat guvernamental
Dr. G. Sombati. —

Proiectul de reformă al instrucțiunii cu care actualul ministru de culte și instrucțiune publică, și-a inaugurat activitatea, pe lângă reșenzul general ce l-a stărnit în conștiința și în sentimentul popoarelor nemaghiare din patrie, a produs și o uimire apăsătoare.

În discursurile-programe adecă, cu care și-au ocupat fotoliile, a făcut atât el, cât și premierul consiliului de ministrii, enunțaițiuni solemne, că vor respecta drepturile naționalităților — între altele — și cu privire la autonomie și instrucțiunea confesională, și iată reversul monetei este o plauzibilă negațiune a acelor enunțaițiuni.

Sirolin

Cel mai excelent profesor și medic îl recomandă ca remediu cu efect

contra morburilor de plămâni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronhită cronică, tusă convulsivă și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luată cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai j

Restricțiunile proiectului de învățământ jig-nesc adănc școalele naționalităților nu numai din punct de vedere pedagogico-didactic, ci și din cel autonom și național și e din seamă afară trist și dureros și în același timp condamnat, când autoritatea supremă din stat proclamă două feluri de patriotism, după care, unul e perhorecat celalalt menagiat cu toate mijloacele, că în adevăr uimire trebuie să te cuprindă în fața unui paradox atât de neînțeles.

Oare un guvern nu este, ori n'ar trebui el să fie reprezentanța și expresiunea genuină a tuturor cetățenilor, având chemarea purceasă din natura dorinței, a promova și ajuta interesele tuturor la bunăstarea materială și spirituală după trebuințele și exigențele propriei lor ființe și necesități? Și când guvernul, aceste nu numai le neglija, ci le chiar repudiază și le returnează în serviciul altor scopuri străine de dreptul firei lor, atunci jignirea e vădită pentru o parte a cetățenilor cari, în cazul acesta, au nu numai tot dreptul dar și datorința a ținea cu toată cerbicioșia la dreptul lor de limbă în instrucțiune.

Contururile pericolului ce ni-se prezintă în proiectul reformei de instrucțiune sunt atât de mari, că însuși înaltul corp al prelaților celor două biserici române au văzut momentul suprem a-și spune cuvântul, iar poporul român care în fața primejdiei stă cu răsuflarea oprită, simțeste mândrie în fața pășirii rezolute a prelaților săi și dacă el însuși n'a luat poziție până acum, e cred de acolo, că proiectul prin ancheta parlamentară și ceea a învățătorilor exclusiv maghiari nu e încă definitiv formulat pe cum va trebui să fie când îl vor primi la mână și episcopatele.

Sunt de firma credință că și corporațiunile bisericesti și naționalitățile ca atare își vor și face la timp datorința. De pe acum — înțeleg în public — presa este care a ridicat și susține chestia la nivel, făcând-o și cu drept și cu datorință competentă.

În mai mulți articoli s'-a făcut apel și provocări la deputații români din partidul guvernului, să i-a poziție contra proiectului din chestiune, ori să iasă din partid. În legătură cu aceste somări s'au făcut și modestele mele persoane în „Tribuna“ în două rânduri avizul a mă declara, dacă noi cei din cercul losășelului aprobăm și nută deputatului nostru Dr. Sombati dacă el ar vota proiectul.

Țin în aceste să-mi expun punctul meu de vedere și a tuturor celor de o convingere cu mine, între cari cred că pot număra cea mai mare parte a Românilor din cercul acesta.

Noi — în era aceasta a sfintei pasivități intenții de popor am ales de deputat pe Dl Dr. G. Sombati cu program guvernamental, căci dînsul ca om cu tragere de inimă și dragoste către

popor și ca un Român care cunoaște păsurile și durerile sormanului popor de aici, am avut credința, că își va pune în cumpănă toate puterile pentru ușorarea greutăților lui și în privința aceasta poporul nici nu s'a înșelat în domnul deputat Dr. Sombati, căci s'a dovedit de un binevoitor al poporului, care a făcut multe bună-tăți și ușorări nu numai cercului său și alegătorilor săi, ci chiar și multor comune și locuitori din toate părțile țării și deci în acest respect deputatul Dr. Sombati merită toată stima și recunoștința tuturor oamenilor nepreocupați.

Ni-se pune deci întrebarea cum stăm față de dînsul în cazul că ar aproba proiectul de instrucțiune care lovește în interesele noastră naționale?

Răspunsul meu simplu și natural. Când întreg neamul meu ca naționalitate și biserica își are marcat punctul său de vedere; când prelații neamului meu își au determinată poziția lor, atât eu, cât ori și care altul dintre noi, ar fi un laș de compatimit, dacă n'am fi în aceea tabără.

Față de interesele mari ale neamului, înceată interesele locale mai restrinse și înceată interesele individuale. Nici n'am hesitat chiar a espune sincer și domnului deputat Dr. Sombati vederea mea în aceasta privință că la cas că nu se va conforma vederilor neamului întreg, pe lângă tot dreptul de stimă ce și-au eluptat, vom fi necesități față de D-sa a lua poziție principiară, pe cum de altă parte, nu hesitez a desabroba nici acele acte din viața noastră publică, cari ne-au învrăjbit rîndurile într'atata, că guvernul ne crede destul de slabi ca să ne asalteze. Când vorba e de unele acte, cari ar avea adecă să facă poporul școală politică, cu tot dreptul putem pretinde, să nu se încheie cu enigme, cari dau ansă la bănueli. Conducătorii politici nu se mai certe, dacă țin că cuvântul lor să mai sibă greutate înaintea cuiva. Presa se nu devalveze autoritatea morală a prelaților, căci litera tipărită e crezută necondiționat de popor, iar dacă vede că litera n'a fost adevărată, ori a fost esagerată, nu-i mai trebuie foaie de-a noastră, și-i poți tot toca la ureche de cauza națională. Cine are nedumeriri față de cutare prelat, poștească în sinoade ori congres cu ele, dar nu le știrbească vaza, că zău mare lipsă avem de prestigiul lor. Și dacă însuși pasiunile noastre au avut nenorocirea a ne răzni, acum sper tare că primejdia ce ne amenință va avea darul a ne consolida odată. Cred că vorba mi-e destul de înțeleasă.

Traian I. Magier
preot.

† IONESCU GION.

Ziarele din București ne aduc trista veste. că eruditul și escelentul dascăl, prodigiosul muncitor, scriitorul atâtor articole literare și polemice pline de acea vervă scântetoare, care era calitatea lui superioară, Ionescu Gion a decedat subit.

Acela care până ieri era podoaba literelor românești, acela care era una din mândriile corpului didactic român, muncitorul conștiințios și neobosit, istoricul încălzit de nobila flacără a iubirii de neam, trecând prin viață, vesel, blând și încântător, s'a stâns.

Profesorul de istorie la școala normală de institutori, profesor de limba franceză la liceul Mateiu Basarab, membru corespondent al Academiei Române, fost secretar general al ministerului de instrucțiune, fost inspector general al învățământului secundar, Gion era una din ilustrațiunile corpului profesoral. În această direcție el a lucrat mult și a produs numeroase cărți didactice de o reală valoare, dintre care unele au fost prigonite de către vecinic neadormita invidie.

Cea mai însemnată din operele sale este fără îndoială, «Istoria Bucureștilor» ear ultima lui operă, în care își așternuse toate comorile sufletului său românesc, este «Sezătoarea lui Ștefan-Vodă».

Puțini oameni de litere au produs atâta cât a produs Gion. În cursul unei cariere așa de scurte, din nefericire, dînsul a tipărit următoarele scrieri și conferințe:

„Ludovic XIV și Constantin Brâncoveanu“, „Elementul pitoresc în cronicile române“, „Entuziasmul în trecuta generațiune“, „Studiul istoriei naționale în școalele noastre“, „Geografia în cronicarii români“, „Astra“ (roman), „Nuvele“, „Călătoria lui Carol XII prin România“, „Dușmănia lui Mihaiu Viteazul“, „Bucureștil în timpul revoluției franceze“, „România în secolul XVII“, „Șehiță geografică“, „Cum vorbim“, „Raport asupra expoziției geografice dela Berna“, „Din istoria fanarioșilor în România“, „Muzeul pedagogic român“, „Doctorescul meșteșug în trecutul țării române“, „Ciurma și holera după zăveră“, „Poetica română“, Mihail Kogălniceanu și răpirea Basarabiei“, „Încercare asupra istoriei științelor în țările române“, „Din istoria și comerțul

LA PUTNA.

— Memoriul strălucitului Domn-Erou Ștefan-șel-Mare. —

1504 — 1904.

Din patru părți de lume, eată
Pornesc voinicii strănepoși
La Putna, unde Ștefan-Vodă
Își doarme somnul printre morți.

Aprinși în suflete, ei zboară
Cântând, cu foc, ca de război:
Cu dâșit duc la inimioară
Icoana inimii din noi!

Va fi o lume românească
În jurul sfântului mormânt,
Care-ar dori să ne vorbească —
Să tune Ștefan din pământ.

Așa precum tuna odată
— Acum sunt patru sute de ani, —
De trâmura turcimea toată
Și alte horde de dușmani...

Dar când din visuri de mărire
Ș'or deștepta îngenunchiași
La groapa lui, — atunci: „Unirea!“
Va fi loznica printre frați.

Și sub măreața bolt'albastră
A cerului înmărmurit:
Va crește-un pom: Unirea noastră
Ca Codrul verde, înflorit!

Vor săruta pe rând pământul
Și crucea dela căpătii,
Sub care zace Ștefan sfântul
S'ntre viteji, cel mai întâi!

Și vor jura, cu mic, cu mare,
Nainte de a veni napoi:
„Să piară 'n furci acela care
Va pune vrajbă între noi“

Senin la suflet și la minte,
În lupte brav și ne'nfricat:
Să cade acestui neam să fie
De-î neam de domn și Împăra!...

Ș-atunci din cer măritul Ștefan
Cu duhul său ne va umbri
Și ruga Tatăl va primi-o
Și neam c'al nostru n'a mai fi...

Preot Ales. Muntean ul lui Vasilie.

Școala lui Ștefan-Vodă.

Veacuri de întunec au învăluit rămășițele glorioase ale timpurilor, mormintele strămoșilor au rămas părăsite; zidurile ridicate de dînsii s'au risipit.

Și nu trebuie să ne prindă mirarea.

Pierind lumina ideei naționale din suflete, era firesc ca ultiarea să acopere urmele ei din trecut. Căci numai gândul ridică și păstrează zidurile cele tari; întunecarea lui, este ruina lor și

risipirea neamurilor. Dar se naște întrebarea: cum s'a putut ca poporul român să-și piardă conștiința de sine, și ca ideea națională să rămână stinsă în curs de atâtea secole. Explicațiunea acestui fenomen dureros e plină de învățăminte. Clasele dirigente reprezentând cultura în stinul ori căru popor, putem zice că sunt intruparea conștiinței lui. La noi, odată cu venirea domnilor străini și în atingere cu alaiul lor de curteni venetici, boerimea țerei, clasa conducătoare de atunci, s'a înstrăinat; lumina conștiinței naționale s'a stins. Și de n'ar fi fost rezistența pasivă a inconștiinței din masele profunde ale poporului — noi astăzi n'am mai fi.

Și au trecut vremuri de durere și de umilință până când ne-am regăsit popor de neam mare; ființă etnică cu caracter bine definit; cu încercări originale pe toate terenurile de cultură; cu aspirații către un viitor vrednic de un trecut glorios.

Dar câte mai sunt de făcut. Am putea zice totul.

Nu ași voi să arunc nici o pată de umbră asupra strălucitei sărbători a marelui Voevod. Dar când, dacă nu în aceste momente solemne, ar fi prilejul mai nimerit ca să ne reculegem?

E timpul să ne punem întrebarea: oare ne-am regăsit pe deplin? Oare s'a risipit întunericul? Oare suntem noi aceea ce trebuie să fim pentru a nu pieri? Rătăcesc pe pustiiile uliți ale unui oraș glorios, oraș de jertfe și de amintiri, Iașul, vechia capitală a domnilor moldoveni, a doua capitală a Regelui României, și mă cuprind o dureroasă îndoială: oare suntem noi cu adevărat pe pământul țerei românești? Și ce sunt cele-

Braşovului în secolul XVI“, Generalul Florescu“, „Portrete istorice“, „Liceul Ţepeluş Voda“ (piesă).

Ca gazetar, a zicem generos, observa şi un sarcasm, să-l zicem generos, care nu lovea, ci îndrepta. Cronicar excelent, «causeur» neîntrecut, fermecător ca stil s'a remarcat de tineri în ziarul «Românul».

Depunem şi noi omagiile la mormântul lui Gion.

Din străinătate.

— **Afacere Chartreux.** Camera deputaţilor. La ordinea zilei discuţia asupra concluziunilor raportului d-lui Collin asupra constatările făcute de ancheta parlamentară în privinţa afacerii corupţiunii încercată de congregaţia Chartreux.

Martin, Jaurés şi Sarrien propun o ordine de zi, prin care se declară că rezultă, din constatările anchetei, că onoarea d-lui Combes şi a fiului său, este şi rămâne de-asupra ori-cărei suspiciuni

Domnul Simonet, în numele minorităţii comisiunii de anchetă, critică lucrarea comisiunii şi aduce un omagiu d-lui Combes. (Aplauze pe băncile din stînga).

Deputatul Flandin spune, că ordinea de zi prezentată de d-nii Martin şi Jaurés, ar constitui un echivoc (Tumult pe băncile din stînga).

Oratorul cere ministrului de justiţie de a urmări pe indivizii ale căror uneltiri au fost date la iveală de anchetă. El cere tot de odată Camerei de a pune magistratura la adăpost de influenţele guvernamentale. (Aplauze pe băncile din centru).

Discuţiunea a fost închisă şi ordinea de zi prezentată şi susţinută de deputaţii Martin, Jaurés şi Sarrien, adoptată cu 334 voturi contra 154.

Acest vot implică respingerea concluziunilor din raportul comisiunii de anchetă.

Războiul ruso-japonez.

Prin luarea oraşului Inkau Japonezii au devenit stăpâni şi pe partea vestică a peninsulei Liaotong, ceea-ce este de mare însemnătate, de oare-ce prin asta este uşurată

nespus de mult încunjurarea lui Kuropatkin ceea-ce este ţinta finală a generalilor japonezi. Vestile despre căderea Port-Arthurului, şi despre nimicirea aproape totală a Japonezilor, precum şi diferitele combinaţiuni şi deducţiuni toate s'au dovedit de neadevărate.

Londra 15 Iulie. Daily Mail anunţă, că Japonezii între continue lupte înaintea spre Daisiao. După o luptă mare erii Japonezii au ocupat Taotşio, ear azi după un asalt desperat au luat Estobo.

Londra 15 Iulie. Se confirmă suposiţia corespondentului lui Times, că Ruşii contrag numeroase trupe la trecătoarea Motien pentru a acoperi retragerea lui Kuropatkin.

Paris, 15 Iulie. Lui-Matin i-se telegrafează din Petersburg, că acolo nime nu voeste să dea crezământ vestei respândite, că 30.000 de Japonezi au căzut la Port-Arthur, de şi se admite că luarea acestei fortăreşe nu se poate, decât cu mari jertfe.

Cătră on. abonaţi.

Rugăm pe on. abonaţi, să binevoiască a-şi renoi cu toată graba abonamentul şi la tot cazul mai târziu până în 7/20 Iulie c. ca să nu li-se întrerupă trimiterea ziarului. Celor ce nu-şi vor fi renoi până la acest dat abonamentul, după procedura introdusă la expediţie, ziarul încetează a le merge fără a putea observa vre-o consideraţie de una sau alta persoană.

Observăm şi aceea, că celor ce vor trimite mai târziu costul abonamentului, nu le vom putea servi cu numerii dela începutul semestrului, ci numai din ziua plătirii, pentru-că foaia apare numai în atâtea exemplare, câţi abonaţi are.

ADMINISTRAŢIA.

de recunoştinţă şi de preamărire a unui Voevod glorios.

Şi ar fi să nu ne arătăm vredniciei de densul, şi de amintirea atâtor jertfe pentru păstrarea neamului, dacă serbarea aceasta s'ar mărgini la manifestarea recunoştinţei noastre pentru trecut. Ea trebuie să fie o serbare de pocăinţă şi de reculegere pentru viitor.

Eminentul nostru istoric, d. N. Iorga, a emis frumoasa idee a înfiinţării unui aşezământ de cultură ce ar purta numele de Şcoala lui Ştefan-Vodă.

Eu zic: Şcoala lui Ştefan-Vodă trebuie să fie în noi.

E bine ca Românii să-şi creeze încă un focar de cultură naţională cu numele marelui Voevod; dar şi mai bine va fi dacă fie-care din noi vom desvolta în sufletele noastre virtuţile lui: iubirea lui de ţară, credinţa lui creştină, bărbăţia cu care a purtat pământul românesc, de încălcările duşmanilor. Aceasta este şcoala lui Ştefan-Vodă, cea adevărată, la care trebuie să învăţăm încă multă vreme, şcoala pe care o putem ridica pretutindeni, din ale cărei învăţătură va isvorii o nouă viaţă pentru naţiunea română.

Să stăruim a o face.

Mergînd la altarul mănăstirii Putna, să ne atingem frunţile cu evlavie de piatra care acoperă de patru secole rămăşiţele sfinte ale celui mai mare român — şi prin atingerea ei să ne întoarcem regeneraţi.

Imprăştiindu-ne în diferite regiuni şi lucrînd în ramuri deosebite de activitate, să ră-

NOUŢĂŢI.

ARAD, 15 Iulie 1904.

— **Ştire personală.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp a plecat azi dimineaţă în vilegiatură la băile din Reichenhall.

— **La Putna.** Est redacţia noastră a expediat la adresa baronului Hurmuzaki preşedintele sîrbilor dela Putna următoarea telegramă:

Trimitem inimile noastre la mormîntul lui Ştefan-cel-Mare.

„Tribuna“.

— **Serbarea dela Putna.** Vineri a plecat la Putna consulul Kogălniceanu, împreună cu prinţul Hohenlohe, guvernatorul Bucovinei. În aceeaşi zi a plecat mitropolitul, clerul şi studenţimea română din Cernăuţi.

M. S. Regele Carol a trimis o superbă coroană însărcinînd pe consul să o depună la mormîntul lui Ştefan-cel-Mare.

Tot Vineri au loc la Suceava mari sîrbări.

Sîrbările dela Putna vor fi grandioase.

Au sosit, până acum, să ia parte la aceste sîrbări delegaţi din Bucureşti, Craiova, R.-Sărat, Cluj, Pesta, Viena, Paris, Berlin, München, etc. Oratorii înscrişi până acum să vorbească sunt în număr de 12.

Comitetul organizator al serbării a făcut invitaţiuni de participare cătră întreaga populaţie din Bucovina, fără deosebire de naţionalitate.

— **Academia şi Ştefan-cel-Mare.** Vineri 2 Iulie, la ora 1 p. m. Academia Română va ţine şedinţă publică în localul său, 135 calea Victoriei, cu ocaziunea celui de al patrulea centenar dela moartea lui Ştefan-cel-Mare.

Di preşedinte I. Kalinderu va citi un cuvînt de slăvire a memoriei marelui Voevod.

Di N. Iorga va citi o comunicare despre: Ştefan-cel-Mare, Mihai Viteazul şi Mitropolia Ardealului.

lalte oraşe ale Moldovei? Ce au devenit breslaşii neguţătorii şi meşterii de altădată? Unde e clasa de mijloc naţională?

Pare că spectrul nefericitei Polonii se ridică înaintea mea, ca o ameninţare — dacă nu o prevestire — ce mă înfioară.

Mă uit cu durere la satele noastre încăpute pe mîni lacome de exploatareii nemiloşi, străini de legea, de obiceiurile, de sângele nostru; vîd un popor de ţărani vînduţi în robie, gemînd sub povara greutăţilor şi mă întreb: oare suntem noi Români? Şi unde sunt gospodăriile noastre de odinioară? Oamenii cei de ţară, boierii, posesorii, vechilii, chelarii, gramaciile — mai bun, sau mai răi ca oamenii, dar Români — ca noi — pe care se răzima puterea ţerei?

Privesc la iscusii conducători din clasa purtătoare de cultură a poporului român şi mă întreb: oare aceasta să fie? Lumea aceasta de prea mulţi speculanţi politici, fără idei fără cinste; de prea mulţi advocaţi, întrecîndu-se în turpitudini; de prea mulţi învăţaţi şi profesori, fără ştiinţă şi amezi şi fumuri cosmopolite; de prea mulţi Monşeri şi Maşere, cu suflete înstrăinate — oare nu visez un vis urît? Oare înconştienţii aceştia reprezintă conştiinţa neamului românesc?

În asemenea condiţiuni, în avem noi oare sorti de izbîndă? Putea vom trăi în concurenţă cu altele neamuri? Şi oare suntem noi oameni, că suferim atîta scîdere şi atîta ruşine?

Iată întrebările, pe care îndem că e bine să ni-le punem în ajunul unei mari sîrbări naţionale, care ne întruneşte pe toţi în acelaşi gând

mănem uniţi în acelaşi gând şi aceea ce a fost marele Domn, să fim fiecare în modestele noastre întreprinderi: apărătorii viteji ai Românisului şi ai creştinătăţii.

Şi mai bine ar fi dacă cei convingşi de necesitatea unei acţiuni mai unitare, s'ar întovărăşi pentru a o duce la bun sfîrşit.

Atuncea şcoala lui Ştefan-Vodă şi-ar găsi învăţători şi ucenici: devotaţi, a căror îngruire statornică ar avea ca rezultat sigur, aşezarea pe temelii neclintite a existenţei poporului român. O nouă împărăţie latină s'ar întemeia la Carpaţi şi Dunăre; poporul nostru, reconstituit în organele sale esenţiale cu o puternică clasă de ţărani luminaţi şi avuţi cu o sănătoasă clasă de mijloc, de meşteri şi neguţători Români cu o clasă dirigenţă readusă la conştiinţa deplină a menirii ei naţionale, ar da în scurtă vreme o cultură înfloritoare, care ne-ar uimi prin originalitatea şi bogăţia manifestărilor ei. Şi la rîndul nostru am deveni purtători de lumină în Orient.

Iată opera mare — instauratio magna — la care trebuie să lucreze generaţia noastră, cu înţelepciune şi cu neînfrînată energie — temeinic şi repede.

Prăsnuirea naşterii lui Ştefan-Vodă, să fie dar serbarea reînvierei virtuţilor lui printre noi şi plecarea pentru o nouă eră naţionalistă.

A. C. Cuza.

— **Moartea fostului președinte al Transvaalului.** Din Clarens (Elveția) vine știrea scurtă despre moartea neașteptată a bătrânului Krueger, fostul președinte al republicii sud-africane de odinioară Transvaal. Cine nu cunoaște această figură ideală, legendară a istoriei mai nouă? Cine nu știe, cu câtă ardoare și iubire a viețuit și ostenit el pentru patria sa și poporul său de pe micul teritor sud-african, cu câtă sacrificare de sine a căutat să-și întărească neamul, să asigure independența mereu amenințată din partea Albionului avid, a țării sale, ear când aceasta fu atacată de mercenarii și bandiții doctorului Jameson (de care act mișelesc a știut și »regele« sud-african, aventurierul Cecil Rhodes), ceea ce a dat primul impuls la inimițiile, al căror rezultat imediat a fost războiul anglo-bur, atunci bătrânul Krueger a fost cel mai însuflețit apolitol al libertății patriei sale, îmbărbătând și încurajând la apărarea națiunii pe mic și mare, tiner și bătrân; tuturor, în folksraad (dieta), în viața publică, acasă la sine căuta să impună gândul său, convingerea sa, ca unica ce duce la rezultat și mântuiește de pericolul care acum se ridică mai amenințător ca altădată. Această voință, această convingere, acest gând era un singur cuvânt: război. Război Angliei nesățioase fără amânare, război de exterminare tuturor veneticilor Uitlander care se îmbulziau în țeara lui mititică după aur și tesaur, război întregii colonii engleze sud-africane până la Caplandă! Și cuvântul său, convingerea sa, a biruit! Astfel s'a început fatalul război pela mijlocul lui Octomvrie 1899, care pentru bătrânul președinte și poporul său a avut un sfârșit atât de trist.

Acum nu se chină în exil benevol, nu se mai sbuciumă în dureri, pe care i-lea cauzat destinul, și pe care le-a suportat cu uimitoare resignațiune. Departe de ai săi, de patria sa, de mormântul soției sale, nepoților și strănepoților săi căzuți cu glorie pe câmpul libertății, ese din lumea asta plină de răutate și nerecunoștință, nesimțitoare și necompătimitoare. Intreaga lui viață dela ivirea lui în lume până în ora morții sale este peste semă bogată în fapte și întâmplări mărețe, așa că istoria vieții sale este istoria poporului său sbuciumat.

Moșneagul Paul Ioan Stefan Krueger s'a născut în Colesberg (Caplanda) la 10 Octomvrie 1825. În etate de 12 ani a părăsit împreună cu părinții săi pământul natal, trecând cu trupele prime bure în Natal, mai târziu în Oranje și în fine în Transvaal, unde s'au stabilit. În 1880, când războiul pentru libertate era pe prag el a fost sufletul mișcării patriotice bure. Conaționalii săi recunoscători l'au făcut mai întâi comandant suprem, ear după terminarea norocoasă a campaniei contra Englezilor agresori, a devenit la 1883, 1889 și 1893 președinte al republicii.

În urma activității sale neobosite și a guvernului s'au zidit primele linii ferate în Transvaal. Minele de aur descoperite la marginea Witvater sub președinția lui au început să fie exploatate. După îndelungate pertractări cu guvernul englez a reușit să anecheze la 1895 teritoriul Svaților republicii transvaaliene. Cu Germania întreținea relațiuni amicale, încheiând cu această țeară și convențiune comercială. Aceea însă, să între în comunitate vamală cu societatea de sub protectoratul guvernului Caplandei, a refuzat cu toată hotărârea. El era mare conservativ, ținea morțiș la constituția țării, și nu voia nici să audă despre estinderea dreptului cetățenesc și asupra veneticilor și tuturor celor-ce veniau să se îmbogățească în țeara binecuvântată de D-zeu. Și cum drept civil Uitlanderilor n'a voit să acordeze, aceștia la 1895 s'au răscolat în Johannesburg, pretin-

zând cu forța egală lor îndreptățire cu Buriș. Această revoluțiune a fost iute înăbușită. Anul următor însă s'a întâmplat cazul revoltător, când Jameson cu știrea lui Cecil Rhodes a invadat în țeară ca un fel de răspuns la oprirea sedițiunii Uitlanderilor, un amalgam anglo-african. Invasiunea se înțelege a dat de mal, căci Buriș i-au încungiuat și i-au prins pe toți. Toți au fost condamnați la grea pedeapsă, bunătața lui Küger însă i-a grațiat pe toți. La 1897 Transvaalul și liberul stat Oranje a închinat alianță, obligându-se fiecare, a veni în ajutor celuilalt la cas de pericol extrem. La 1898 Chamberlain (semn că geniul rău nu a durmit în internul Englezilor: el aștepta numai momentul potrivit pentru începerea operei corupțiunii) a oferit statului liber Transvaal protectoratul Englez, o purtare aceasta, care se poate compara numai cu cutezanța și importunitatea aceluși imoral impetuos care pe stradă între aspectul trecătorilor are obrăznicia să-și ofere brațul unei dame onorabile. Știm, că acest »ofert« incomparabil de criminal, și totodată de cinic și revoltător al bărbaților de stat englezi al cabinetului Salisbury a fost respins din partea lui Krüger. Dar guvernul englez tot n'a voit să renunțe la gândul de a pune mâna pe ambele republice sud-africane. Conflictul a devenit tot mai acut, căci purtarea cabinetului lui Salisbury a devenit tot mai scandaloasă și provocatoare. Așa a durat asta între continue pertractări și negocieri, — dacă se poate numi așa contactul diplomatit fără sfârșit dintre Transvaal și Anglia, deoarece Krüger n'a voit nici să stea de vorbă cu guvernul englez, care evident că căuta numai nod în papură, — până în toamna anului 1899, când războiul, care i-a costat mulți bani, mult sânge, și multă rușine pe nemernicii agresori, n'a mai putut fi evitat. Armele Buriș eroici triumfătoare în numeroase lupte la fine au fost biruite. Nu însă dreptatea, dreptul ginților, eroismul și iubirea de patrie și neam. Aceste vor rămânea vecinic ca vestitori ai răsunării pentru crima lui Chamberlain și complicității săi, cea mai mare a secolului trecut.

În umbra măreților Alpi pe pământul liber al Elveției Paul Krüger zace acum fără simțiri și fără dureri pentru bietul său popor, ajuns în miserie și servitute.

— **Prințul Carol de România și serbarea Ștefan-cel-Mare.** Principele Carol de România și-a exprimat dorința, ca să asiste la sărbătorile, ce vor avea loc la București cu ocaziunea împlinirii de 400 ani dela moartea lui Ștefan-cel-Mare. Era vorba, ca prințul să meargă mâne în 2 Iulie v. dela Sinaia la București, însoțit de guvernorul său și de un aghiutant. Nu s'a anunțat până acum în această privință nimic oficial.

— **Logodnă.** Anunțăm cu deosebită plăcere logodna dragălașei domnișoare *Hermina Duia*, cu dl Petru *Vasilon*, un harnic funcționar al institutului »Victoria«.

Sincerile noastre felicitări!

— **Celebritate și patriotism.** La o licitațiune publică ținută zilele acestea la Londra s'au vândut mai multe lucruri rămase dela lordul Byron.

Între altele, o brățară făcută cu pâr din capul lui s'a adjudecat pe suma de 325 franci, iar un jurnal inedit, redactat de unul din tovarășii lui de arme și în care se povestesc boala și moartea sa, și-a găsit un cumpărător cu prețul de 475 franci.

În rezumat, se poate spune totuși că licitația a fost slabă, fără avânt. Englezii sunt încă reci pentru marele lor poet și nu uită încă cuvintele aspre spuse de posomoritul cântăreț la adresa țării în care s'a născut.

— **Statuia împărătesei Elisabeta în Giula.** În 24 luna curentă se va face desvélirea statuei reginei împărătesei Elisabeta.

— **Întâlnire de domnitori.** Din Berlin se comunică știrea, că principele bulgar Ferdinand va sosi pe la începutul lunii August la Viena pentru a mulțumi în persoană împăratului Wilhelm pentru conferirea ordinului *Vulturului roșu* pe seama fiului său, clironomul bulgar.

— **General înecat.** Generalul *Zoch* făcând alaltăieri o excursiune pe lacul Wucken cu luntrea în societatea soției, băieților, crescătoare și

a servitorului său, de odată văzu o rață selbatică pe care o luă la țință. Cum s'a ridicat în picioare din nebăgare de seamă a perdut echilibrul, căzând în apă. Servitorul s'a aruncat după el, i-a și prins, dar nu l'a putut ținea la suprafață. Deodată începură ambii să se scufunde între țipelele desperate ale celor din luntre, cari cu ajutorul publicului de pe țărm, au izbutit să iasă la uscat. Două ore mai târziu și cadavrele au fost scoase.

— **Centenarul lui Petrarca.** Comitetul serbărilor centenarului lui Petrarca a publicat programul sărbătorilor cari vor avea loc la Arezzo la 20 sau 25 Iulie st. n. Colonia franceză din Roma, ca și cea dela Florența, vor fi reprezentate la sărbări.

— **Aniversarea a 68 dela nașterea lui Chamberlain.** Deputații unioniști au oferit un banchet lui Chamberlain cu ocaziunea aniversării a 68 dela nașterea sa.

Au asistat 180 de deputați.

— **O apoteoză.** Rind pe rind tuturor glo-riilor Francei li se fixează trăsurile feței peritoare în marmură și în bronz durabil. Acum e rindul lui Bernardin de Saint-Pierr. Pentru aceasta Charles Dugene Potron, fost explorator, membru al Societății geografice din Paris, a lăsat, prin testament, o sumă de 50 mii lei pentru »statua marelui amic al omenirei și a naturii, Bernardin de Saint Pierre«.

Monumentul se va așeza în Jardin des Plantes, având pe soclu gravat numele donatorului, iar într'un basso-relief reprezentat »Paul și Virginia«, eroii simpatici ai romanului, care a stabilit reputațiunea scriitorului apoteozat.

— **Afacerea de spionaj și înaltă trădare se complică.** Se depeșează din Roma: În urma afacerii de spionaj și înaltă trădare a căpitanului Ercolessi, parchetul a ordonat arestarea fostului căpitan de bersaglieri Mancinelli, acuzat de complicitate.

— **O carte nouă.** Peste câte-va zile va apărea la librării traducțiunea română a celei mai noi scrieri a Carmen Sylvei, »Fica Rinului pe Dunăre«, impresiunile călătoriei făcute de curând de grațioasa Suverană pe Dunăre.

— **Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui Hauer Lajos** farmacist în ARAD (Pécskai-út).

— **Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc** prăvălia și atelierul dlui *Hartmann Pál* (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

Mulțumită publică.

La numeroasele condolențe și participări la doliul adânc, în care am fost îmbrăcați prin mutarea la cele eterne a neuitatului și mult iubitului nostru soț, tată, fiu, ginere, frate, cumnat nepot etc. *Mircea Besan*, paroch rom. gr.-or. în S.-Nicolaul-mic, neputând răspunde în particular, rugăm pe toți binevoitorii, cunoscuții, prietenii, și rudeniile intristatei noastre familii, să primească pe aceasta cale sincerile noastre mulțumite.

S.-Nicolaul-mic, în 13 Iulie 1904.

Ved. *Aurelia Besan*. V. *Adamovici*.

ECONOMIE.

Arad, 16 Iulie.

Comisiunea româno-germană, însărcinată a negocia încheierea unei convențiunii comerciale între România și Germania, a plecat ieri d. a. la Sinaia, pentru a lucra acolo câte-va zile. Comisiunea a luat de asemenea la Sinaia și documentele necesarii studiilor ce face.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărie pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nodrág și Meiding de primul rang. Mașini (sparmert) pentru bucatărie de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.

Arme Jerlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Fourfece engleze Solingen veritabile, peneluri și briciuri.

Deposit exclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lui strului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221-50

Am onoare a oferi p. t. public econom

pe timpul treierului

sacii și ponevii

în imprumut pe lângă taxe moderate.

Prăvălia pentru imprumuturi

de sacii și ponevii a lui

DOMÁN IGNÁCZ,

Arad, Hunyadi-uteza 2.

289

Nr. Telef. 91.

Vindecarea deplină
a boalelor secrete.

Bă nu prezenta nime într-o chestiune atât de gingașă și se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care au ajuns la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedica ocupațiile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamănuntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și lezările trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret în scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorii se ard sau la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de medic și curător e institutul special al drului alóez, medic de spital (udapesta VII Kerepest-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țevă, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onanței și ale sifilisului, poala albă, boala de sânge, de piele și toate boalele ce sînt în organele sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiile le dă însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a până la amiază.

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist. Udapesta VII, Kerepest-ut 10.

227

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf. 30 min. departe de Viena.

236

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informații mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

ȚIGLE
CĂRĂMIZI

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

POLLÁK SÁNDOR,

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

293

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Atelier de cosutorie.

Am onoare a atrage atenția binevoitoare a damelor din loc și provincie la

Atelierul de modă pentru dame

ce am deschis și am provăzut conform cerințelor moderne în Arad, strada Kápolna Nr. 5 Curtea pompierilor orașenești (tüzoltó laktanya) unde confecționez, după fașon modern jachete, mantale de călătorit, haine pentru casă și stradă precum și tot felul de haine pentru copii, frumos și pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul prea stim. dame, semnez cu deoseb. stimă:

L. Lisa Vătaian, n. Major.

295 1-5

De vânzare.

Două câzi în stare foarte bună, ce 35 Hecto, sunt de vândut la părintele Avisalon Țiucra în Allioș.

Noutate la curățenia locuințelor!

Respectuos aduc la cunoștința on. public, că după lungi experiențe dispun de un așa mijloc, în care pot primi pe lângă garanță și încredere

stărpirea insectelor din
locuințe cu desăvârșire.

Vopsesc odăi, săli, etc.

de gală și mai simple, dela cerințele cele mai simple până la cele mai pretentive pe lângă prețuri foarte convenabile. Rugând on. public pentru binevoitoare comisiune, rămân cu deosebit respect

258

GUTTMANN SÁNDOR

vopsitor de odăi.

Weitzer János-uteza 19. szám. partere.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Pimesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *ifj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. o. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,

măestru-măsar.

Condițiunea principala a

FRMSETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu de-ăvîrșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mites-erii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS**

ARAD, Pécskai-ut. 287

Telefon 473.

Arnoul Károly urmașul lui Melocco Péter

Fabrică de ciment, de piatră artificială de ciment, de mozaic și plăci de marmor roman și venețian, ca întreprindere pentru zidire de beton. 179-15

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-utca Nr. 18.

Plăci de marmor-mozaic roman și venețian. Plăci de piatră artificială cu 4 și 9 ramuri. Lespezi de marmor-mozaic cu 4 și 9 ramuri pentru pavosarea trotuarelor și la keramit și de curte. Acoste fabricate se pregătesc cu presa hidraulică cu ajutorul presiunii atmosferice de 300 cm². Mare deposit de țevi de beton ovale ori rotunde la orice mărime. Canalizare din beton concaviat între praguri încruciate. — Impiedecarea umezelei edificiilor și pivnițelor. Plăci de acoperit, pietre artificiale hexaedrice. Reservorii, receptscule de gaz și vase de scaldat pentru băi. Tot felul de lucrări de asfalt.

Catalog în limba maghiară și germană gratuit și franco!

Telefon Nr. 474.

254

Dacă ai lipsa de ghetă

nu mai cumpăra marfa vieneză și străină, fiind-că pentru bani scumpi aspeți marfa rea, ci

comandă la industriași maghiari.

Mai bună dovadă este în privința asta prăvălia

Reuniunea pantofarilor Aradani

(ARAD, Andrassy-tér 22.)

unde se poate observa clar deosebirea între zdrăncă vieneză și lucrul solid onest.

Singurul deposit al căptușelei de talpe de asbest priv.

SUCCES GARANTAT!

Birou tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare

Nr. privit. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica de vapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS. 178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabel etc., cari absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materii necesare pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

Specialitate.

Investițiune minimală!

S'a dovedit de excelență!

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de branșa asta, chiar și cele mai grele. 187 13-25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (foderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Fabrica de industrie de măsurit și de marfuri de lemne

Czeiler István jun.

Telefon p. oraș și comitat 150. ARAD, Pöltenberg Ernő-u. 7. 8. 9. SZ. Adr. tel.: „Fabrica Czeller“ (Czeilergyár).

I. Lucrări de măsurit la zidiri.

Construirea de uși, ferestri, padimente și parcheturi, specialitate, rolete automobile, construcție proprie, portale și arangiarea de bolte moderne, mai departe cilindre (roluri) de mână, roluri mari de familie.

II. Lucrari de lemn cu mașina.

și anume lucruri de ferestru, (grinzi, padimente și scânduri) tăieri, lucruri de ghiluit, de îngăurit pentru preț eftin după bucată ori pe oară. 245

III. Lucrari de ferestru cu vapor.

Scânduri, padimente și grinzi, lătezi din stejar, frasin de la grosime de 5 mm.

Primesc comande după măsură.

Cadre pentru uscarea de piatră pentru coperișe la deposit.

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz. 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industrie de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine-merit de încrederea și îndestularea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsească în cupertorul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

In atenția cea ziditorilor!

Biurul de zidire și magazinul de lemne al întreprinzătorilor de zidiri

Vollák József és Társa

Arad, Radnai-út 6. szám.

Telefon pentru oraș și comitat 65.

256

Primim ori-ce lucrări de zidire

precum zidire de case de închiriat, edificii private, vile, etc. în ori-ce stil; în loc și în provincie, mai departe zidirea respective construirea și aranjarea de ghițări, elevatori, magazine și staluri, etc., precum și transformarea de edificii vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea pereților umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, base de beton, trepte, boltitur, iesele de ciment și vălăe de adăpat vitele, canaluri de beton, mine etc.

Lucrări de lemnari, precum: coperișe, construcții de coperișe, magazine, șopronuri și alte încăperi economice pe lângă garanță de mai mulți ani.

Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și expertizarea de edificii.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o păstreze și pe mai departe.

Cu deosebit respect

Vollák József és Társa.

FISCHER KÁROLY

abricator de pânze pe drot, de impletituri de drot, de site și de funduri de drot de oțel pentru paturi.

ARAD, József főherceg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de upru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ținc, care e află în deposit) mai ales pentru mori, fabrici și pentru scopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciururile ventilatoare Bacher.

Pregătesc impletituri de drot pentru îngrădit grădinii, parșuri, curți pentru găini și paturi de sălbătăciuni, construiesc ziduri (potreacuri) de ales petricele, năsip și carbuni de piatră pentru scopuri de zidire, de mine, de grădină-rit, grilaje pentru ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schintei pentru coșuri la locomotive și de fabrică.

280

Funduri de drot de oțel pentru paturi,

care pentru puțința de a se ținea curate sunt foarte recomandabile. Diferite site de păr, fer, cupru (aramă) și mătășă, coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul de obiecte nelușirate aci se pregătesc și construiesc în calitatea cea mai bună pentru prețuri moderate.

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

288

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Ferăria lui PÖHM és GEDEON

Arad, în colțul str. Eötvös și piața Libertății (Szabadság-tér) (Casa Rozsnyay) în localitățile foste alui Andrányi Gustáv.

Deposit bogat și provăzut cu tot felul de ruși, figuri și cercuri de fer, plăci de cinc, fer și cupru.

Cuptoare de fer

287

Articuli de economie și căsnicie, ■ ■ ■ ■ ■
■ ■ ■ ■ ■ instrumente p. toate ramurile industriale
Arme pistoale și catușe.

Grinzi de fer se furnizează ieftin și prompt.

Mare deposit de cărbuni de lemn și de piatră pentru fauri în preț foarte ieftin.

Vinzare de praf de pușcă reg. ung

Primul institut de artă sud-ungar pentru
zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de clastru.

Atrag atențiunea prea onoratei preoțimi și a d-lor curatori supremi bisericești, că în atelierul meu pregătesc iconostase noi, altare, scaune episcopice și alte

aranjamente complete bisericești.

Pe iconostas pictez nouă icoane de artă, afară de aceea auresc și vopsesc din nou iconostase vechi. Primesc și vopsitul de biserică. Trimit schițe de plan gratuit. La dorință călătoresc la fața locului pe speșele mele. Recomand icoanele mele de relief, piatră masivă cu vopsală polichronică, statue sante dela 60—180 cm. mărime. *Madonna de Lourdes*, *Inima Mariet de 9 ani* bogat aurite cu vopsală polichronică.

De present se pregătește pe seama bisericii din Keszemare: *Inima sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes* în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:

140—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Jozsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

Este pretutindeni cunoscut că în marele magazin de ocazione al lui

REINER S. SÁNDOR

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-ter) de lângă cafeneaua Fiume

au sosit 15,000 m. mătăasă de deosebită calitate care de care mai frumoasă

și anume:

Mătăasă Ponge, metrul 69 cruceri.

Mătase Tafft colcrată pentru bluze, metrul 87 cruceri.

Mătase Douchesse, metrul 85 cruceri.

Mătase moire, louzine, ajour în deosebite chipuri executate.

5000 părechii mănuși de Praga p. Dame

Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită, așa că ori-cine se poate convinge cu această

ocasiune despre frumseța miraculoasă și ieftinătatea mărfurilor.

P. T.

Am onorul a Vă face cunoscut, că în urma extinselor mele legături sunt în stare de a mijoci împrumuturi (amortisări pe lângă interese) de 4.3%, 4.5% și 5%

cu plătire pe

15, 20, 25, 30, 40 și 50 ani

pe posesiani mai mari sau mai mici și pe case de chirie dela oraș cari împrumuturi sunt a se plăti în rate de jumătate an; în rate se cuprinde câpital și interese.

Sunt în legătură continuă atât cu instituttele de bani din provincia, precum și cu toate cele din Budapesta prin ce sunt în stare a mijoci împrumuturile foarte ieftin și în timp scurt, precum și de a le plăti fără ori-ce detragere.

Spese preventive nu sunt, honorarul meu după tocmeală să plătește ulterior, atestatele cu spese nu sunt de lipsă, numai extrasul autentic al cărții funduale și coala de cataster se recere; servesc prompt în ori-ce direcțiune cu deslușire.

Provocându-mă tot odată la lucrul cunoscut de toți, că în anul din urmă interesele împrumuturilor amortisaționale au scăzut foarte, mai ales le stă în interes celor ce au îngreioate imobilele cu împrumuturi vechi scumpe, că acestea să le schimbe cu împrumuturi nouă ieftine, cu atât mai tare că trecând cu vederea chiar, că aceste împrumuturi prin convertire să fac fără timbru și taxă, cu așa de mari avantaje, încât solvirile anuale aduc o economie considerabilă; notez că aceste avantaje le dovedesc numerice tuturor stimaților mei clienți, cari se adresează la mine.

Atrăgându-vă atențunea asupra celor de sus, Vă rog tot odată, că la cas de lipsă să Vă folosiți de mijlocirea mea, când P. T. D.-Voastră Vă veți convinge, că din împrumuturile câștigate prompt veți avea avantajii foarte însemnate.

Rog a se aduce extrasul cărții funduale.

Cu deosebită stimă:

HERZOG SÁNDOR

ARAD, Strada Weitzer János (Templom) Nr. 15, ușa 7.